

Forsvarsdepartementet
postmottak@fd.dep.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 20210544	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 22.12.2021
------------	---------------------	----------------------	-----------------------------------	--------------------

Høring om forskrift om skyte- og øvingsfelt i sjø

BirdLife Norge takker for muligheten til å gi vårt høringssvar om fremtidige skyte- og øvingsfelt i sjø. Vi viser til e-post fra Endre Olderskog Waldal sendt 9. desember, der hele organisasjonen BirdLife Norge med underledd gis utsatt frist for høringssvar til 1. januar 2022.

BirdLife Norge er en frivillig naturvernorganisasjon med hovedvekt på fugler og fuglevern. Organisasjonen ble stiftet i 1957, og het Norsk Ornitologisk Forening (NOF) frem til oktober 2021. En viktig del av vårt arbeid er å være bindeledd mellom fugleinteresserte over hele landet. Arbeid med bevaring av fugleartene og deres leveområder er helt sentralt i foreningens arbeid. BirdLife Norge står for en linje hvor vi gjennom dokumentasjon av faktiske forhold forsøker å påvirke utviklingen til fuglenes beste.

Foreningen har ca. 13.000 medlemmer (2021) og 12 ansatte. Vi har fylkesavdelinger i alle fylker og 52 lokallag.

Sammendrag

- Samlokalisering av skyte- og øvingsfelt med viktige naturverdier må unngås. Det legges opp til flere nye faste skyte- og øvingsfelt, og flere berører globalt viktige områder for fugler og naturmangfold (IBAer). Etter vår mening må disse tas ut over planlagte skyte- og øvingsfelt.
- Etter naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som kan påvirke naturmangfoldet. Vurderingene skal fremgå av beslutningen. Etter vår mening må det gjøres en slik vurdering for hvert foreslått skyte- og øvingsfelt før man konkluderer med hvilke areal som kan disponeres til skyte- og øvingsfelt fremover.
- BirdLife Norge ber om god internkontroll av skytefeltinstruks for de ulike skyte- og øvingsfeltene, og at en slik internkontroll hjemles i forskriftens § 7.

Lokalisering

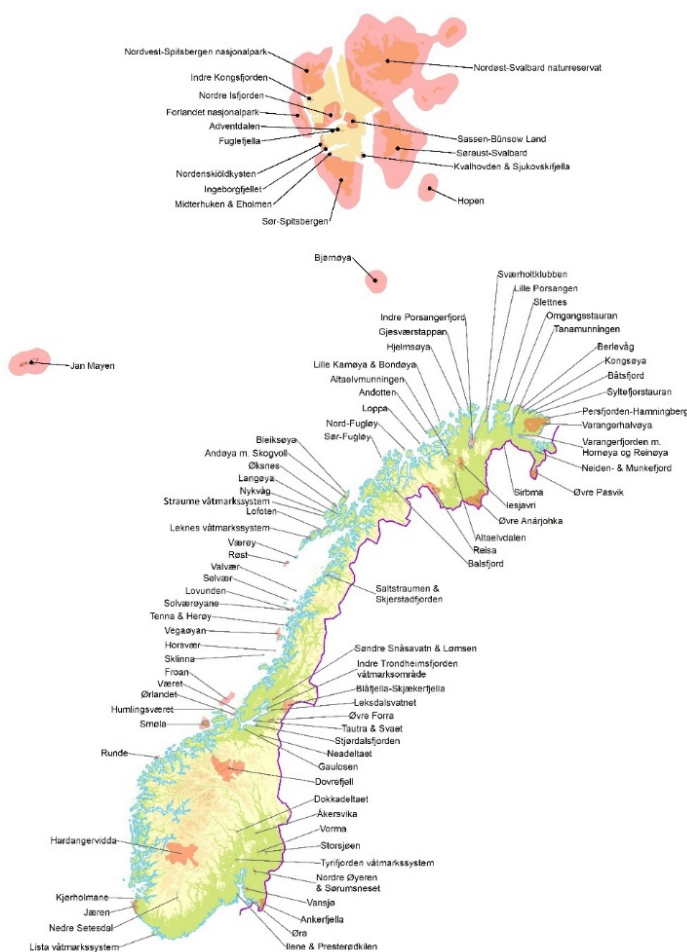
Å unngå samlokalisering med viktige områder for sjøfugler er essensielt for å minimere skade på naturmangfoldet. Forholdet mellom skyte- og øvingsfelt og fugler beskrevet i høringsnotatets side 43, der det står at *sjøfugler er godt tilpasset varierende forhold i hekkesesongen og det vil først være ved flere års mislykkede hekninger at dette vil få betydning for bestanden*. Her finner vi det naturlig å påpeke at bestandsutviklingen grovt sett er avhengig av hekkesuksess og voksenoverlevelse. Ytterligere negative påvirkninger på sjøfuglarter i tilbakegang vil forsterke en negativ bestandsutvikling. Setnings substansielle innhold må derfor ikke brukes til å bagatellisere negative effekter på sjøfugler.

Store deler av de kystnære strøkene og havområdene utenfor er leveområder til store mengder sjøfugler og marine pattedyr. Som høringsnotatet påpeker dreier det seg både om områder for næringsøk, myting (fjærfelling) og hekking på holmer og skjær. Ulike sjøfugler har ulike hekketider og ulik sårbarhet. Det vil være naturlig å vurdere konsekvensene på artsnivå i en konsekvensutredning, samt gjennomføre oppfølgende undersøkelser for å se på konsekvenser av endret aktivitetsnivå i de ulike skyte- og øvingsfeltene.

Hvis planen eller tiltaket fører til vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, så er det krav om at det utarbeides en konsekvensutredning, skriver Miljødirektoratet i sin nye veileder for konsekvensutredning (2021). <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>

Etter vår mening må det gjøres en slik vurdering for hvert foreslått skyte- og øvingsfelt før man konkluderer med hvilke areal som kan disponeres til skyte- og øvingsfelt fremover.

IBA (Important Bird and Biodiversity Areas)-programmet er et globalt initiativ fra BirdLife International for å identifisere, overvåke og bevare verdens viktigste områder for fugler og biodiversitet. I Norge har 97 slike områder blitt identifisert ved hjelp av internasjonalt aksepterte kriterier, og BirdLife Norge har ansvaret for arbeidet. 80 av dem ligger på/i Fastlands-Norge. Mange av disse områdene er sjøfuglkolonier og havområder, og et flertall av områdene befinner seg i Nord-Norge og på Svalbard.

Figur 1. Kart over IBAer i Norge. Opphavsrett: BirdLife Norge

Detaljerte digitale kart og beskrivelse av verneverdier finnes her:

<http://datazone.birdlife.org/country/norway>

Forsvarets skyte- og øvingsfelt er i konflikt med flere av disse IBAene. Vi ber om at samlokalisering med IBAer inngås. Å vurdere hvert enkelt skyte- og øvingsfelt er omfattende, og ikke noe vi gjør i dette høringssvaret fra organisasjonens sentrale ledd. Informasjon om høring er sendt til våre fylkesavdelinger gjøre, og muligens bidrar enkelte av dem med mer konkret informasjon fra deres områder. Vi vil likevel her særlig fremheve vår bekymring for nye skytefelt i svært rike fugleområder i Finnmark, bl.a. i Porsangerfjorden.

Kunnskapsgrunnlag og vurdering av naturmangfoldloven

Høringsnotatet peker på skyte- og øvingsfelt i konflikt med sjøfugler, og Rauøy I, Frohavet I, Hoøya, Vågan, Halten I og Andfjorden II nevnes spesielt. Det informeres om at Forsvaret må tilpasse aktiviteten i perioder av året. Etter naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som kan påvirke naturmangfoldet. Vurderingene skal fremgå av beslutningen. En vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8-12 vil avdekke viktige prosessuelle og formelle krav til kunnskap, hensynet til føre-var-prinsippet og avbøtende tiltak (som tilpassinger i aktivitetsnivå etter areal og tidspunkt). En bedre beskrivelse av aktivitetsnivået og en vurdering av forventet effekt på fugler og annet naturmangfold ville vært ryddig. For høringsinstanser som BirdLife Norge ville en slik synliggjøring av avveiningene være nyttig, og gjøre det lettere å komme med helt konkrete innspill.

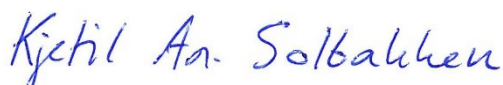
Etter BirdLife Norges mening må gjøres en slik vurdering ved hvert skytefelt, der det i enkelte tilfeller vil være naturlig å konkludere med at opprettelse eller videreføring av skyte- og øvingsfelt ikke er i samsvar med å ta vare på naturmangfoldet. Det ville derfor vært naturlig å vurdere naturmangfoldloven allerede i en tidlig prosess (utvelgelse av områdene), og vi foresetter at prinsippene i §§8-12 brukes aktivt i skytefeltinstruksen.

Skytefeltinstrukt (forskriftens §7)

At Forsvaret nå ønsker å innføre en plikt til å utarbeide skytefeltinstruks for hvert enkelt skyte- og øvingsfelt, er positivt. At det skal føres logg over gjennomførte aktiviteter er også et skritt i riktig retning. BirdLife Norge ber om god internkontroll av skytefeltinstruks for de ulike skyte- og øvingsfeltene, og at en slik internkontroll hjemles i forskriften (§7).

Vi ber også om at man sørger for at skytefeltinstruksen følges ved å sikre at nødvendig informasjon følger utøvende partner under selve øvelsene, f.eks. ved bruk av GIS-kart og oppfølging fra kontrollerende enheter under øvelsene.

På vegne av BirdLife Norge,

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

KOPI:

Klima- og miljødepartementet